KĄ TURI ŽINOTI NUKENTĖJĘS ASMUO?

01. Pranešimas apie nusikaltimą

Norėdami skubiai išsikviesti pagalbą į nusikaltimo vietą, skambinkite skubios pagalbos telefonu 112. Skubios pagalbos telefonu galite iškviesti policiją, greitąją medicinos pagalbą, priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą.

Svarbu! Paskambinus 112, atsiliepusiai operatorei kuo aiškiau perduokte šią informaciją:

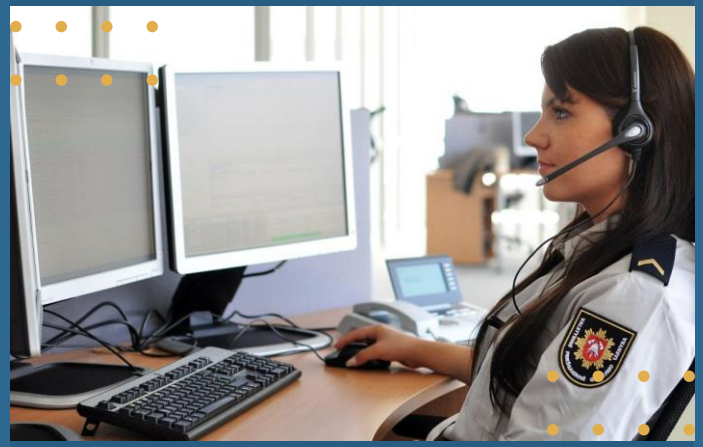
- Kas įvyko?
- Kur įvyko (įvykio vieta, adresas)?
- Ar yra nukentėjusių ir kokio pobūdžio sužeidimai?

Laikykitės operatorės pateiktų elgesio instrukcijų ir nepadėkite ragelio, kol operatorė nepatvirtins, kad galima užbaigti pokalbį.

Jeigu skubios pagalbos nereikia, apie nusikaltimą galite pranešti:

- atvykę į artimiausią policijos komisariatą arba pateikdami pareiškimą interneto svetainėje epolicija.lt;
- siųsdami pareiškimą el. paštu generaline.prokuratura@prokuraturos.lt.

Telefono numeris 113 yra skirtas neskubiai medicininei informacijai ar konsultacijai gauti. Juo bus galima skambinti, kai reikalinga tik medicininė konsultacija, t. y. situacija nekelia pavojaus žmogaus gyvybei ar sveikatai.

Norėdami išsikviesti pagalbą į nusikaltimo vietą, skambinkite skubios pagalbos telefonu

112

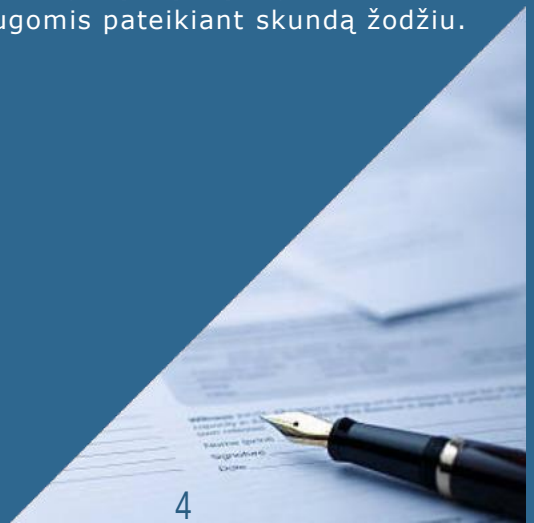
02. Nukentėjusio asmens teisės

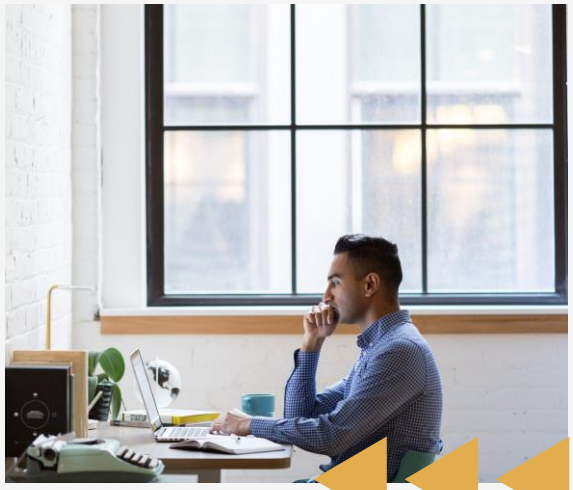
Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas (BPK) garantuoja asmenims, nukentėjusiems nuo nusikalstamos veikos, šias teises:

- gauti informaciją apie su juo susijusio baudžiamojo proceso padėtį;
- teikti įrodymus;
- pateikti prašymus;
- pareikšti nušalinimus;
- dalyvauti vertinant jo specialius apsaugos poreikius;
- ikiteisminio tyrimo metu ir teisme susipažinti su byla;
- dalyvauti bylą nagrinėjant teisme;
- apskųsti ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro, ikiteisminio tyrimo teisėjo ir teismo veiksmus, taip pat apskųsti teismo nuosprendį ar nutartį;
- pasakyti baigiamąją kalbą;
- atsisakyti gauti informaciją apie su juo susijusio baudžiamojo proceso padėtį, nebent toks atsisakymas pažeistų įtariamojo ar kaltinamojo teises.

Bylos dokumentai, kurie jteikiami nukentėjusiajam, turi būti iėversti j jo gimtąją kalbą arba j kitą kalbą, kurią jis moka.

Nukentėjusysis ar jo atstovas turi teisę ikiteisminio tyrimo pareigūnui, prokurorui ar teismui pateikti motyvuotą prašymą ir dėl kitų svarbių bylos dokumentų, su kuriais BPK nustatyta tvarka jie turi teisę susipažinti, ar jų dalių vertimo raštu j jų gimtąją kalbą arba j kitą kalbą, kurią jie moka. Lietuvių kalbos nemokančiam nuo nusikalstamos veikos nukentėjusiam asmeniui ar jo atstovui užtikrinama teisė paduoti skundą ar pareiškimą dėl nusikalstamos veikos gimtąja kalba arba kita kalba, kurią jis ar jo atstovas moka, arba užtikrinama teisė naudotis vertėjo paslaugomis pateikiant skundą žodžiu.

Ikiteisminio tyrimo pareigūno proceso veiksmus ir nutarimus nukentėjusysis turi teisę apskųsti ikiteisminį tyrimą organizuojančiam ir jam vadovaujančiam prokurorui.

Prokurorui atsisakius tenkinti skundo reikalavimus, nutarimas gali būti skundžiamas aukštesniajam prokurorui. Prokuroro proceso veiksmus ir nutarimus nukentėjusysis turi teisę apskųsti aukštesniajam prokurorui. Jei aukštesnysis prokuroras atsisako tenkinti skundą, šis jo nutarimas gali būti skundžiamas ikiteisminio tyrimo teisėjui. Ikiteisminio tyrimo teisėjo atliekamus proceso veiksmus ir jo priimtas nutartis, išskyrus tas, kurios neskundžiamos, nukentėjusysis turi teisę apskųsti aukštesnės instancijos teismui.

Naudinga!

Detali informacija apie nukentėjusiojo teises bei galimybe jomis pasinaudoti pateikiama ČIA.

03. Skundo pateikimas

Fizinis asmuo, nukentėjęs nuo nusikalstamos veikos, turi teisę žodžiu ar raštu kreiptis į ikiteisminio tyrimo įstaigą ar prokurorą su prašymu pradėti ikiteisminį tyrimą.

Ikiteisminio tyrimo pareigūnas ar prokuroras, gavęs asmens skundą, pareiškimą ar pranešimą apie padarytą nusikalstamą veiką, pradeda ikiteisminį tyrimą ir apie tai raštu praneša skundą, pareiškimą ar pranešimą padavusiam asmeniui. Atsisakydamas pradėti ikiteisminį tyrimą prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas surašo motyvuotą nutarimą, kuris išsiunčiamas skundą, pranešimą ar pareiškimą surašiusiam asmeniui. Ikiteisminio tyrimo pareigūno nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą skundžiamas prokurorui, o prokuroro nutarimas – ikiteisminio tyrimo teisėjui. Skundų pateikimo tvarka yra nurodoma sprendime, kuriuo atsisakoma pradėti ikiteisminį tyrimą.

Nukentėjusysis, gyvenantis kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje nei ta, kurioje įvykdyta nusikalstama veika, turi tas pačias teises, kaip valstybėje, kurioje įvykdyta nusikalstama veika, gyvenantys asmenys.

Jei nukentėjusysis neturi galimybės pateikti skundo valstybėje narėje, kurioje įvykdyta nusikalstama veika, gali kreiptis į kompetentingą valdžios instituciją jo gyvenamoje valstybėje narėje. Toks skundas per kuo trumpesnį laiką turi būti perduotas kompetentingai valdžios institucijai valstybėje narėje, kurioje įvykdytas nusikaltimas.

04. Žalos ir baudžiamojo proceso išlaidų atlyginimas

Fizinis asmuo, nukentėjęs nuo nusikalstamos veikos, turi teisę žodžiu ar raštu kreiptis į ikiteisminio tyrimo įstaigą ar prokurorą su prašymu pradėti ikiteisminį tyrimą.

Informacija, kaip pasinaudoti teise į kompensaciją iš Nukentėjusiųjų nuo nusikaltimų asmenų fondo galite rasti ČIA.

Nukentėjusysis turi teisę baudžiamajame procese pareikšti jtariamajam ar kaltinamajam arba už jtariamojo ar kaltinamojo veikas materialiai atsakingiems asmenims civilinj ieškinj.

Teismas jj nagrinėja kartu su baudžiamąja byla. Civilinis ieškinys pareiškiamas paduodant ieškinj ikiteisminio tyrimo pareigūnui, prokurorui ar teismui bet kuriuo proceso metu, tačiau ne vėliau kaip iki jrodymų tyrimo teisme pradžios.

Kelionės iėlaidų, darbo užmokesčio kompensavimas

Liudytojams, nukentėjusiesiems, ekspertams, specialistams ir vertėjams, šaukiamiems pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą, teisėją, j teismą ar instituciją (pas pareigūną), nagrinėjančią administracinio nusižengimo bylą, ir gyvenantiems ne iškvietimo vietoje, kompensuojamos kelionės j iškvietimo vietą ir atgal išlaidos, gyvenamosios patalpos nuomos išlaidos, taip pat mokami dienpinigiai.

Liudytojams ir nukentėjusiesiems kompensuojamas darbo užmokestis arba apmokama už atitraukimą nuo jų jprastinio užsiėmimo proporcingai laikui, kurj jie sugaišo vykdami pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą, teisėją, j teismą ar instituciją (pas pareigūną), nagrinėjančią administracinio nusižengimo bylą.

Ikiteisminio tyrimo metu liudytojams, nukentėjusiesiems, ekspertams, specialistams ir vertėjams jas išmoka ikiteisminj tyrimą atliekanti ikiteisminio tyrimo jstaiga arba prokuratūra, teisminio nagrinėjimo metu – teismas, o administracinių nusižengimų teisenoje – institucija, nagrinėjanti administracinio nusižengimo bylą.

05. Apsaugos priemonės nukentėjusiems

Gavus patikrintų duomenų, kad dėl bendradarbiavimo su teisėsauga nukentėjusiojo gyvybei, sveikatai ar turtui yra iškilęs pavojus, nukentėjusiojo praėymu gali būti taikomos apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonės:

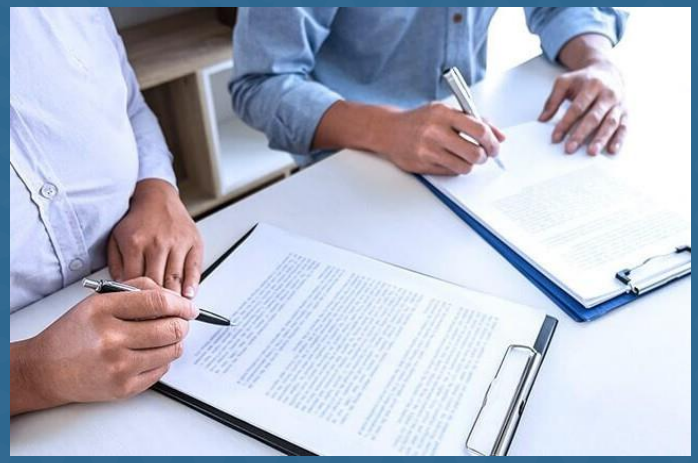
- fizinė asmens ir jo turto apsauga;
- laikinas asmens perkėlimas į saugią vietą;
- specialaus režimo, pagal kurį teikiami duomenys apie asmenį iš valstybės ir žinybinių registrų bei informacinių sistemų, nustatymas;
- asmens gyvenamosios, darbo ar mokymosi vietos pakeitimas;
- asmens tapatybės ir biografijos duomenų pakeitimas;
- plastinės operacijos, keičiančios asmens išvaizdą, padarymas;
- šaunamojo ginklo, specialiųjų priemonių asmeniui išdavimas;
- finansinė parama.

Ikiteisminio tyrimo metu ir teisme taip pat taikomos specialios apsaugos priemonės. Jos padeda apsaugoti nukentėjusiuosius nuo stiprių dvasinių iėgyvenimų proceso metu. Šios priemonės taikomos ne visiems, o labiau pažeidžiamiems nukentėjusiesiems. Šias priemones gali taikyti tyrėjas, prokuroras arba teismas, įvertinęs nukentėjusiojo poreikius.

Jūsų turimos teisės:

- jeigu nukentėjote nuo smurto artimoje aplinkoje, seksualinio nusikaltimo, neapykantos išpuolio, jūs turite teisę prašyti, kad jus apklaustų tos pačios lyties pareigūnas(-ė). Jeigu jums reikia vertėjo, ir jus apklausia tos pačios lyties pareigūnas(-ė), vertėjas taip pat turėtų būti tos pačios lyties kaip ir jūs.
- kad nereikėtų apie tą patį įvykį kelis kartus pasakoti skirtingiems asmenims, jūs galite prašyti, kad pakartotinę apklausą atliktų tas pats pareigūnas(-ė).
- jeigu tiesioginis dalyvavimas apklausoje būtų itin sunkus psichologiškai ir galėtų sukelti psichologinę traumą, apklausa gali būti atliekama nuotoliniu būdu, naudojant vaizdo ir garso technologijas.
- jeigu kontaktas su įtariamuoju jus gali stipriai traumuoti, arba jam esant negalėtumėte duoti išsamių parodymų dėl baimės ir nesaugumo jausmo, apklausa gali būti atliekama pas ikiteisminio tyrimo teisėją, įtariamajam nedalyvaujant.

- jeigu bylos nagrinėjimo metu gali būti paskelbta informacija apie privatų gyvenimą, teismas gali nutarti rengti neviešą posėdį. Toks posėdis turi būti rengiamas ir tais atvejais, kai nagrinėjamos ypač jautrios bylos, pavyzdžiui, dėl seksualinių nusikaltimų, arba kai byloje dalyvauja vaikai. Neviešas posėdis gali būti rengiamas ir nustačius, kad nukentėjusiam asmeniui viešas posėdis galėtų sukelti itin stiprių dvasinių išgyvenimų.
- jeigu nukentėjęs asmuo yra pažeidžiamas, klausimai užduodami per teismo posėdžiui pirmininkaujantį teisėją arba nukentėjusiojo(-os) atstovą. Teisėjas atmeta klausimus, kurie nesusiję su byla, pavyzdžiui, labai asmeniškus ir su nusikaltimo aplinkybėmis nesusijusius klausimus.
- teismas, nustatęs, kad nukentėjęs asmuo yra pažeidžiamas ir turi specialių apsaugos poreikių, gali leisti jam(-ai) nedalyvauti teismo posėdyje. Tokiu atveju teisme perskaitomi ikiteisminio tyrimo metu nukentėjusiojo(-s) duoti parodymai arba paskelbiamas parodymų vaizdo arba garso įrašas.
- jeigu nukentėjęs asmuo yra pažeidžiamas, ji(-s) gali duoti parodymus atskiroje patalpoje, įtariamajam ir jo gynėjui nedalyvaujant. Tokiu atveju yra daroma tiesioginė apklausos vaizdo ir garso transli acija, o įtariamojo ir gynėjo klausimai užduodami per teisėją.

06. Teisinė apsauga

Nukentėjus nuo nusikaltimo jums gali prireikti teisinės pagalbos – advokato paslaugų.

Jūsų pasirinktas advokatas išsamiai išaiškins jums jūsų teises, padės sudalyvauti baudžiamajame procese ir gins jūsų, kaip nukentėjusiojo(-s), interesus.

Advokatų sąraėas

Advokato teisinė pagalba bylose dėl žalos atlyginimo yra nemokama visiems nukentėjusiesiems, neatsižvelgiant j pajamas ar turtą.

Išsamią informaciją, kaip pateikti prašymą, bei prašymo formas rasite Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos interneto svetainėje.

07. Pagalbos tarnybų teikiama pagalba nukentėjusiam asmeniui

Pagalbos tarnyba atlieka ėias funkcijas:

- jvertina nukentėjusio asmens poreikius, atsiradusius dėl padarytos nusikalstamos veikos, kartu su nukentėjusiu asmeniu sudaro pagalbos priemonių planą ir organizuoja pagalbos teikimą;

www.advokatura.lt

- teikia informaciją apie nukentėjusių asmenų teises ir institucijas, kurios jas gali užtikrinti, o kai nukentėjęs asmuo yra vaikas – apie Valstybės vaiko teisių apsaugos ir jvaikinimo tarnybą, nurodydama juridinio asmens pavadinimą, veiklos vykdymo teritorijos adresą, telefono ryšio numerj, elektroninio pašto adresą;
- teikia informaciją apie jstaigas ir organizacijas, teikiančias socialines paslaugas;
- teikia emocinę ir (ar) psichologinę pagalbą arba ją organizuoja;
- organizuoja nukentėjusių asmenų, kuriems reikia saugios vietos, laikiną apgyvendinimą (laikino apgyvendinimo paslauga, jei būtina, suteikiama nedelsiant bet kuriuo paros metu);
- teikia informaciją nukentėjusiems asmenims apie sveikatos priežiūros jstaigų teikiamas paslaugas;
- nukentėjusio asmens prašymu organizuoja jo palydėjimą j kitas jstaigas ir organizacijas;
- informuoja nukentėjusj asmenj, kuris tiesiogiai kreipiasi j pagalbos tarnybą, apie galimybę baudžiamojo proceso metu pateikti kompetentingai institucijai skundą dėl nusikalstamos veikos, nuo kurios jis nukentėjo, nurodo kompetentingos institucijos pavadinimą, veiklos vykdymo teritorijos adresą, telefono numerj, elektroninio pašto adres ą;
- teikia informaciją apie baudžiamajame procese kompetentingas institucijas (nurodo juridinio asmens pavadinimą, veiklos vykdymo teritorijos adresą, telefono numerj, elektroninio pašto adresą) ir jų teikiamą pagalbą.

08. Pagalbos tarnybų kontaktai

Visuomeninė organizacija Alytaus miesto moterų krizių centras, Topolių g. 10-18, Alytus, tel. Nr. +37065169959, el. p.info@ammkc.lt

VšĮ Kupiškio dekanato „Caritas", Gedimino g. 1A, Kupiškis, tel. Nr. +37060614837, el. p. kupiskiocaritas@gmail.com

Anykščių moterų užimtumo ir informacijos centras, J. Biliūno g. 7, Anykščiai, tel. Nr. +37066821166, el. p. anyksciumoterys@gmail.com; anpagalba@gmail.com

Kauno apskrities moterų krizių centras, Vaidoto g. 115, Kaunas, tel. Nr. +37037340027; +37066821232, el. p. kriziucentras@kamkc.lt; pagalbostarnyba@kamkc.lt

Asociacija „Kauno moterų linija", V. Sladkevičiaus g. 5-3, Kaunas, tel. Nr., +37061840044; +37066310879, el. p. info@moterulinija.lt; pagalba.kml@gmail.com

Viešoji jstaiga Klaipėdos socialinės ir psichologinės pagalbos centras, Smilčių g. 5, Klaipėda, tel. Nr. +37046350099; +37065521030, el. p. kmn@moteriai.lt; pagalba@ksppc.lt

Koordinacinis centras „Gilė",Lokystos g. 36, Šilalė, tel. Nr. 069022508, el. p. koordinaciniscentras@gmail.com

Kretingos moterų informacijos ir mokymo centras, J. K. Chodkevičiaus g. 10, Kretinga, tel. Nr. +37060931466, el. p. kretingosmoterys@gmail.com

Lietuvos agentūros „SOS vaikai" Panevėžio skyrius, Rožių g. 19, Panevėžys, tel. Nr. +37069986866 +37068480600, el .p. paramosnamai@gmail.com; pagalba.nukentejusiems@gmail.com

Marijampolės apskrities moters veiklos centras, Kęstučio g. 3-12, Marijampolė, tel. Nr. +37065902229; +37069033132, el. p. Mvc.mot@gmail.com

Moterų informacijos centras, S. Konarskio 49-808 kab., Vilnius, tel Nr. +37052629003; +37065255286 el. p. mic@lygus.lt; nukentejau@lygus.lt

Moterų teisių asociacija, Maironio g. 26 B, Kaunas, tel Nr.+37067533833, el. p. pagalba.mota@gmail.com

Moterų veiklos inovacijų centras, Aušros al. 64, Šiauliai, +37069033788, +37065224232, el. p. mvic@splius.lt

Raseinių krizių centras, Vytauto Didžiojo g. 1, Raseiniai, tel. Nr. +37067070303, el. p. info@raseiniukriziucentras.lt; sptpagalba@gmail.com

Tauragės moters užimtumo ir informacijos centras, V. Kudirkos g. 9, kab. 12 Tauragė, tel. Nr. +37069033163, el. p. taurage@tmoterscentras.lt

Telšių krizių centras, Džiugo g. 6, Telšiai, tel. Nr. +37067116590, +37060351559, el. p. kriziucentras@gmail.com, pagalba.telsiai@gmail.com

Šiaulių rajono savivaldybės socialinių paslaugų centras, J. Basanavičiaus g. 7, Kuršėnų m., tel. Nr. +37061753247, +37061510512 el. p. danguole.kraskauskiene@siauliuraj.lt; sigita.jokubaitiene@siauliuraj.lt

Dingusių žmonių ėeimų paramos centras, Žaliųjų ežerų g. 85, Vilnius, tel. Nr. +37052483353, +37068708653 el. p. centras1@missing.lt; centras@missing.lt

Ukmergės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, Deltuvos g. 19, Ukmergė, tel. Nr. +37034046526, el. p. ursvsb@gmail.com

Kovos su prekyba žmonėmis ir iėnaudojimu centras, Rotušės al. 23, Kaunas, Respublikos g. 38, Panevėžys Vytauto g. 83, Tauragė, Vytauto g. 17, Marijampolė, tel. Nr. +37067132147, el. p. centras@anti-trafficking.lt

Asociacija Minties bitės, Ežero g. 8-1, Šiauliai, tel. Nr. +37060935795; +37060788146, el. p. a.marcenkaite@socin.lt; asociacija@mbites.lt

Visagino ėeimos krizių centras, Statybininkų g. 7, Visaginas, tel. Nr. +37066948570; el. p. visaginopagalbostarnyba@gmail.com

Utenos moterų centras, J. Basanavičiaus g. 49A-304, Utena, tel. Nr. +37061024983, el. p. utenos.mc@gmail.com

Vilniaus arkivyskupijos Caritas, M. K. Paco g. 4, Vilnius, tel. Nr. +37069990866, el. p. pagalba@vilnius.caritas.lt

VėĮ Žmogiėkųjų iėteklių stebėsenos ir plėtros biuras, P. Višinskio g. 34, Šiauliai, tel. Nr. +37069845565, el. p.biuras@zispb.lt

MB „Iėtrūk iė spąstų", Ugniagesių g. 7-2, Alytus, tel. Nr. +37061843723, el. p. rasa.grazuliene45@gmail.com

LIETUVOS RESPUBLIKOS
TEISINGUMO MINISTERIJA

09. Naudingos nuorodos

https://tm.lrv.lt/lt/informacija-nukentejusiems

https://www.nukentejusiems.lt

https://bpc.lrv.lt/lt/numeris-112

https://sam.lrv.lt/lt/struktura- ir-kontaktai/nacionalines-sveikatos-sistemos-istaigos/savivaldybiu-asmens-sveikatos-prieziuros-istaigos

https://www.teismai.lt/lt/visuomenei-ir-ziniasklaidai/teismai-ir-teisejai/teismu-kontaktai/1700

https://www.specializuotospagalboscentras.lt